

Adiuro te p filiū dei vt nūc dicas
cozā omnib⁹ si ego te genuerim Et
ille Nō tu inquit es pater me⁹ Po
pulo aut vrgente vt quis esset pat
requireret ille ait Nō est hoc meuz
feci quod ad me ptinuit Populus
aut hoc totū magicis artib⁹ attri
buebat dicens Nequaquā nobis fal
so pastozis nomie dñaberis Tunc
ille p sui purgatione prunas ardē
tes vsq; ad tumbaz sancti martini
cūctis videntib⁹ deportauit Proie
ctisq; prunis vestis ei⁹ illesa apparu
it et ait. Sic hoc vestimentū a pru
nis mansit illesum sic corpus meuz
a ctactu mulieris est munduz Po
pulo aut adhuc nō credēte sanctū
bzictiū otumelijs ⁊ iniurijs afficiūt
et a sua dignitate efficiūt vt verbuz
qđ sanct⁹ martin⁹ dixerat implere
Tūc bzicti⁹ flens papā adijt et. viij.
annis ibidē pmanēs quicqđ in san
ctū martinū deliqrat penitendo de
leuit Populus aut iustinianū prese
cit et romā otra bzictiū misit vt epi
scopatū otra bzictiū defēlaret. quo
cū tenderet in ciuitate vercelleni vi
tā finiuit et armeniū loco eius po
pulus omnis p̄fecit. Septio igiē an
no bzicti⁹ cū auctoritate pape redi
ens sexto ab vrbe miliario hospiciū
accepit et armeni⁹ eadē nocte spm̄
exalauit Qđ bzicti⁹ p reuelationez
ognoscēs ait suis vt surgerēt et se
cū ad tumulandū tuzonēsez ep̄m p
perarēt. Cū ergo bzicti⁹ ciuitatē p
vnā portaz ingrederē ille p aliaz
mortuus efferebatur Quo sepulto
bzicti⁹ sedē suā accepit. et. viij. p̄ mo
dū ānis p̄sides et vitā laudabilem

ducens. xliij. anno ep̄at⁹ sui in pace
quicuit

De sancto Ippolito req̄re in fine lib
De nomine

Cecilia q̄i celi lilia. vel cecis
via. v̄l cecilia q̄i cecitate ca
rens. vel dicit̄ a celo et leos qđ est
p̄pls fuit enī celeste liliū p̄ v̄ginita
t. s. pudorē. cecis via p̄ exēpli infoz
mationē. celū p̄ iugē oteplationem
Lilia p̄ assiduā opationez. cecitate
carēs p̄ sapiētie splēdorē fuit ⁊ ce
lū p̄pli qz in ip̄az tanq; in celū sp̄ua
le p̄pls ad imitandū intuet̄ solē ⁊ lu
nā et stellas. i. sapiēcie p̄spicacitatē
fidei magnanimitatē. et v̄tutū vari
etatē. v̄l dicit̄ liliū qz cādorē habu
it mundicie. virozē osciē. odorez bo
ne fame. vel oī celū. qz sic dicit̄ Iudo
rus. celū p̄hi volubile ⁊ rotundū ⁊
ardēs esse dixerunt Sic ⁊ ip̄a fuit
volubilis p̄ opationē sollicitā. rotū
da per perseuerantiaz. ardens per
caritatem succensam.

De sancta Cecilia

Cecilia virgo p̄clarissima et
nobili rōnoz genē ex orta
⁊ ab ip̄is cunabulis in fide
xp̄i nutrita. absconditū sp̄ euāgeliuz
xp̄i gerebat in pectore et nō dieb⁹
neq; noctib⁹ a colloq̄is diuinis ⁊ orō
ne cessabat. suam q; v̄ginitatē oser
uari a dño etorabat Cū aut̄ cuidā
iuueni noie valeriano despōsata fu
isset et dies nuptiaz instituta esset
illa subit⁹ ad carnē cilicio erat indu
ta et desup deauratis vestib⁹ tege
bat. et cātantib⁹ organis illa in cor
de suo soli dño cui adhefit cātabat

dicēs **I**stiat cor meū dñe et corpus
meū immaculacū vt nō hñd ar **E**t bi
duanis ac triduanis ieiunjs orās
omēdabat se dño quē timebat. ve
nit aut nox in qua suscepit vna cuz
spōso suo cubiculi secreta silentia ⁊
ita eū alloquit **D**ulcissime atqz a/
mātissime iuuenis est misteriu qđ ti
bi cōfitear si mō tu iurat? asseras to
ta te illud obseruātia custodire **J**u
rauit valerian? se illud nulla necessi
tate detegere. nulla pđere ratione
Tūc illa ait **A**ngeluz dei habeo a/
matorē qui nimio zelo custodit cor
pus meū **H**ic vel si leuif senserit qđ
tu me polluto amore attingas sta
tiz feriet te et amittes florē tue gra
tissime iuuetutis. **S**i aut vgnouēit
qđ me sincero amore diligas ita qđ
diliget te sicut et me et ostēdet tibi
gratiā suā **T**ūc valerian? nutu dei
corept? ait **S**i vis vt credam tibi
ipm angeluz mihi ostende etñ vere
pbauero qđ āgelus sit faciā quod
hortaris **S**i aut viz aliū diligis te
et illū gladio seriaz **C**ui cecilia **S**i
in deū vez credideris et te baptisa
ri pmiseris ipm videre valebis **V**a
de ergo in tertiū miliariuz ab vrbe
via que appia nūcupā et pauperi
bus quos illic inuenies dices **C**eci
lia me misit ad vos vt ostēdat is
sanctū vrbānuz qm ad ipm habeo
secreta mandata que pferam ihūc
duz tu videris indica ei omnia ver
ba mea **E**t postqz ab eo purificat?
fueris et redieris angelum ipm vi
debis **T**ūc valerian? prexit et sm
signa que acceperat sanctum vrbā
num episcopū intra sepulcra mar/

tirum latitantem inuenit **C**umqz et
omnia verba cecilie dixisset. ille ma
nus ad celum expandens cuz lacri
mis ait **D**omine **J**hesu xpe semina
tor casti consilij suscipe seminuz fru
ctus quos in **C**ecilia seminasti **D**o
mine ihesu xpe pastor bone **C**ecilia
famula tua quasi apis tibi argumē
tosa deseruit **N**am sponsum quem
quasi leonem ferocez accepit. ad te
quasi agnum māfuetissimū destina
uit **E**t ecce subito apparuit senex qđ
dam niueis vestibus induit? tenēs
librum aureis litteris scriptū **Q**uē
videns valerian? pre nimio timore
quasi mortu? cecidit ⁊ a sene leuat?
sic legit **I**n? deus vna fides vnuz
baptisma. vnus deus et pater oim
qui sup omnes et per omnia et in
omnibus nobis. **C**um qđ hoc legis
set dixit ei senior **C**redis ita esse an
adhuc dubitas? **T**unc ille exclama
uit dicens **N**on est aliud quod ve
rius credi possit sub celo **E**t atimqz
illo disparente **V**alerianus a scto
Urbanō baptisma suscepit et redi
ens **C**eciliam cum angelo loquen
tem in cubiculo inuenit. **A**ngelus
autem coronas duas ex rosis et li
lijs in manu habebat. et vnā **C**e
cilie et alteram valeriano tradidit
dicens. **I**stas coronas immacula
to corde et mundo corpore custo
dite quia de paradiso dei eas ad
vos attuli. nec vnqm marcescunt.
nec odorem amittent. nec ab alijs
nisi quibus castitas placuerit vide
ri potuerunt **T**u autem valeriane
quia vtili consilio credidisti. **P**ere
quodcūqz volueris. **C**ui valerian?

nihil mihi in hac vita extitit dulci⁹
q̄ vnici⁹ fratris mei affectus. **P**eto
igit̄ vt et ip̄e mecū veritatē agnos/
cat. **C**ui angel⁹. **P**lacet dño petitio
tua et ambo cū palma martiri⁹ ad
eū venietis. **P**ost hoc ingressus ty/
burti⁹ frater valeriani cū nimīū rosa
rū sensisset odorē dixit. **V**iros b̄ tpe
rose⁹ hic odor et lilioz vñ hic respi/
rat. **N**ā si ip̄as rosas vel lilia in ma/
nib⁹ meis teneres. nec sic poterant
odoramēta tante michi suauitatis
infundere. **C**ōfiteor vobis me sic es/
se refectū vt putē me totū subito im/
mutatū. **C**ui valerianus. **C**oronas
habem⁹ q̄s tui oculi videre nō p̄ua/
lēt flores roseo colore et niueo can/
dore vernātes. **E**t sic me interpellā/
te odorē sēfisti sic etiā credideris vi/
dere valebis. **C**ui tyburti⁹. **I**n sōnū
hec audio. an in v̄itate ista tu loq̄/
ris valeriane. **C**ui valerian⁹. **I**n sō/
nis vsq̄ modo fuim⁹. s̄ nūc in veri/
tate manem⁹. **A**d quē tyburti⁹. **Q**uā/
hoc nosti. **E**t valerian⁹. **A**ngel⁹ dñi
me docuit quē tu videre poteris si
purificat⁹ fueris et omnib⁹ ydolis
abrenūciaueris. **H**uic miraculo de
coronis rosaz attestat̄ ambz. in p̄/
fatione sic dicens. **S**ancta cecilia sic
celesti est dono repleta vt martiri⁹
palmā assumeret ip̄z mūdū est cuz
thalamis execrata. **T**estis est vale/
riani cōiugis et tyburti⁹ puocata
p̄fessio q̄s dñe angelica manu odo/
riferis florib⁹ coronasti. **V**irgo vi/
ros duxit ad gloriā. mūd⁹ agno/
uit quantū valeat deuotio castita/
tis. **H**ec ambrosi⁹. **T**unc cecilia eui/
denter ostendit ei omia ydola esse

insensibilia et muta. ita vt tyburti⁹
respōderet et diceret. **Q**ui ita nois
credit pecus est. **T**unc cecilia oscu/
lans pectus ei⁹ dixit. **H**odie te fate/
or meū esse cognatum. **S**icut enim
amor dei fratrem tuū mihi coniugez
fecit. ita te mihi cognatū p̄temptus
faciet ydoloz. **V**ade ergo cū fra/
tre tuo vt purificationē recipias et
angelicos vultus videre valeas.
Dixitq̄ tyburtius fratri. **O**bscuro
te frater vt mihi dicas ad quē me
ducturus es. **C**ui valerian⁹. **A**d vi/
banū ep̄m. **C**ui tyburtius. **D**e illo
vrbano dicis qui totiens damna/
tus ē et adhuc amozat̄ in latebris.
Hic si inuentus fuerit cremabit̄. et
nos in illius flammis parit̄ inuol/
uemur. **E**t dum querim⁹ diuinitatē
latentē in celis. incurremus furozē
exurentem in terris. **C**ui cecilia. **S**i
hec sola esset vita. iuste hanc perde/
re timeremus. **E**st autem alia meli/
lioz que nunq̄ amittitur quam dei
filius nobis enarrauit. **O**mnia enī
que facta sūt. filius ex patre genit⁹
condidit. **U**niuersa aut̄ que p̄dita
sunt ex p̄re p̄cedens sp̄s aimauit.
Hic igit̄ fili⁹ dei in mūdū veniens
d̄bis et miraculis aliā vitā esse no/
bis mōstrauit. **C**ui tyburti⁹. **C**erte
vnū deū eē asseris et quō nūc tres
esse testaris. **R**ēdit cecilia. **S**icut in
vna hois sapiētia sē tria. s. ingenū
memoria et intellect⁹. **S**ic et in vna
diuinitatis essētia tres p̄sone eē p̄nt.
Tūc cepit ei de aduentu filij dei et
passiōe p̄dicare et mltas vgruita/
tes ip̄i⁹ passiōis oñdē. **N**az ideo in/
q̄t fili⁹ dei est tent⁹ vt gen⁹ humanū

dimittatur peccato detentum. **B**enedictus maledicere ut homo maledictus benedictione consequatur. **I**lli se patitur ut homo ab illusionem demonum liberetur. **S**pinea coronam accepit in caput ut a nobis sententiam auferat capitali. **I**fel suscepit amarum ut sanaret homines dulces gustus. **E**xpoliatur ut parentum nostrorum operari nuditate. **I**n ligno suspenditur ut ligni preuaricationem tollat. **T**unc tyburcius fratri suo dixit. **M**iserere mei et prode me ad homines dei ut purificationem accipiam. **D**uctus igitur et purificatus angelos dei sepe videbat et omnia que postulabat partem obtinebat. **V**alerianus ergo et tyburcius elemosinis instabant et corpora sanctorum quos almachi occidebat sepulture tradebant. **Q**uos almachus ad se vocans. cur pro suis sceleribus damnatos sepelirent inquisiuit. **C**ui tyburcius. **V**tinam serui illorum essemus quos damnatos appellas. qui contempserunt quod videetur esse et non est et inuenerunt illud quod videetur non esse et est. **C**ui prefectus. **Q**uidnam est illud. **E**t tyburcius. **Q**uod videetur esse et non est. est omne quod in hoc mundo est quod hominem ad non esse prode. **Q**uod vero videetur esse et est. est vita iustorum et pena malorum. **C**ui prefectus. **I**n deo puto quod mente tua loquaris. **T**unc iubet astare valerianum dicens. **Q**uoniam non est sani capitis frater tuus. tu ergo saltem sapienter poteris dare responsum. **C**onstat vos plurimum errare quod gaudia respuitis et omnia inimica gaudium affectatis. **T**unc valerianus se vidisse ait. glaciali tempore

re ociosos iocantes et operarios agricolas deridentes. sed estiuo tempore dum aduenissent messes et gloriosi fructus laborum. gaudentibus illis qui putabant vani flere ceperunt qui videbantur urbani. **S**ic et nos nunc sustinemus ignominiam et laborem. in futuro autem gloriam recipiemus et eternam mercedem. **N**os autem nunc transitorium habetis gaudium. in futuro autem eternum inuenietis interitum. **C**ui prefectus. **N**os ergo in victissimi principes eternum habebimus luctum. et vos persone vilissime perpetuum possidebitis gaudium. **C**ui valerianus. **H**omunciones estis non principes tempore vestro nati citius morituri et deo rationem plus omnibus reddaturi. **D**ixit autem prefectus. **Q**uid verborum circuitu immoramur? **O**sferte dominus libamina et illesi abscedite. **S**ancti responderunt. **N**os vero deo quotidie sacrificium exhibemus. **Q**uibus prefectus. **Q**uid est nomen eius? **C**ui valerianus. **N**omen eius inuenire non poteris etiam pennis volaueris. **C**ui prefectus. **E**rgo iupiter nomen dei non est? **C**ui valerianus. **N**omen est homicide et stupratoris. **A**d quem almachus. **E**rgo totus mundus errat et tu cum fratre tuo verum deum nosti? **V**alerianus respondit. **N**os soli non sumus. sed innumerable multitudinem hanc sanctitatem recepit. **T**raduntur igitur sancti in custodiam maximi. **Q**uibus ille ait. **O** iuuentutis flos purpureus. **O** germanus fraternitatis affectus. quomodo ad mortem quasi ad epulas festinatis? **C**ui valerianus ait. **D**e

si crediturum se pmitteret. gloriāz animāz eoz post mortem videret
Et maxim⁹ fulminib⁹ igneis cōsumar si non solū illum deum cōfitear quem adoratis si cōtingat quod dicitis
Tunc dixerunt Impetra a carnicibus hui⁹ diei inducias et duc nos in domū tuā et faciem⁹ te purificari
Quo factō venit cecilia cū sacerdotib⁹ et baptisati sunt Ipe igitur maxim⁹ et omīs familia ac vniuersi carnifices dño crediderūt et a factō urbano qui illuc occulte venit baptisma susceperunt
Igit⁹ duz auroza sinez daret cecilia exclamauit dicens Eya milites xp̄i. abijcite opera tenebrāz et induimini armalucis
Quarto igit⁹ miliario ab vrbe sancti ad statuāz Jouis ducunt et dum sacrificare nollent pariter de collantur. quos cecilia cum sanctis colligens sepeliuit
Tunc maximus cum iuramento asseruit se in hora passionis eoz angelos vidisse fulgentes et animas eoz quasi virgines de thalamo exeuntes quas in gremio suo in celū angeli detulerūt
Almachius v̄o audiens maximū xp̄ianū effectū. cum plūbatīs tādiu cedi fecit quousq³ sp̄m excussit. Cuius corp⁹ sancta cecilia iuxta valerianuz et tiburciū sepeliuit.
Tunc almachius amboz facultates cepit inquirere et ceciliā tamq̄ valeriani coniugē fecit corā se astare. Iussitq³ vt ydolīs imolaret. aut sententiam mortis acciperet
Cū at ad hoc ab apparitoribus vrgeret. et illi vehementer flerent eo q³ puella taz decorā et nobilis vltro se morti traderz

dixit ad eos **H**oc boni iuuenes nō est iuuentutez perdere. sed mutare dare lutū et accipere auz. dare vile habitaculū et accipere preciosū. daē breuem angulū et accipere for⁹ per lucidum
Siquis p̄ mundo solidos daret nome velocius festinaretis!
Deus aut⁹ qd̄ accepit simpluz. redat centupluz
Creditis his que dico!
Et illi Credim⁹ xp̄m veruz esse deū qui talē possidet famulāz
Nocato ergo **U**rbano ep̄o. cccc. et amplius baptisati sunt
Tunc almachius sanctā ceciliā ad se vocans ait. Cui⁹ ditionis es!
Et illa Ingenua sum et nobilis
Cui almachius Ego te de religiōe interrogo. Et cecilia Interrogatio tua stultuz sumit incium qua duas responsiones vna putat inquistiōe ccludi.
Cui almachius **U**nde tibi tanta presumpcō respondendi!
Et illa De cōscientia bona et fide nō ficta
Cui almachius Ignoras cui⁹ potestatis sū!
Et illa Potestas vestra est quasi vter vento repletus quē si acus pupugerit omnis ptin⁹ rigor palescit
Et quicqd̄ in se rigidū habere cernit incuruat
Cui almachius **A**b iniurijs incepisti et in iniurijs pseueras
Cecilia r̄ndit Iniuria non d̄ nisi qd̄ v̄bis fallentib⁹ irrogat. vñ aut iniuriam doce si false locuta sum. aut te ip̄m corripe calūniāz inferētez
Sz nos sciētes sc̄m dei nomē oīno negare nō possum⁹
Meli⁹ est enī felicit⁹ mori q̄ infelicit⁹ viuē
Cui almachius **U**t qd̄ cū tāta supbia loq̄ris!
Et illa. nō ē supbia h̄stātia
Almachius dixit Infelix ignoras qz viuificādi

et mortificandi mihi tradita est po-
testas Et illa **C**ōtra veritatē publi-
cā p̄bo te nūc esse mentitū **V**itaz
enī viuētib⁹ tollere potes. mortuis
autē dare nō potes **E**s igit̄ mister
nō vite sed mortis **C**ui almachius
Jam depone amenciaz et sacrifica
dñs **C**ui cecilia **N**escio vbi oculos
amiseris. nā q̄s tu deos dicis om̄s
nos saxa esse videm⁹. **M**itte igitur
manū et tangendo discē. qz oculis
videre nō potes. **T**unc irat⁹ alma-
chius iussit eā ad domū suā addu-
ci. ibi q̄z tota nocte et die iussit eaz
in bulienti balneo cōcremari. **Q**ue
q̄i in loco frigidō mansit. nec modi-
cū saltē sudoris p̄sensit **Q**ū audiēs
almachius iussit eaz in ip̄o balneo
decollari. **Q**uā spiculator trib⁹ ic̄ti-
bus in collo p̄cussit h̄ tñ caput eius
amputare nō potuit **E**t qz decretū
erat ne quartā p̄cussionē decollan-
dus acciperet eā semī necē cruent⁹
carnifex dereliquit **P**er triduū autē
sup̄uiuens om̄ia que habebat pau-
pib⁹ tribuit et om̄s q̄s ad fidē cō-
uerterat **U**rbanō ep̄o cōmendauit
dicens **T**riduanas mihi inducias
postulauī vt hos tue b̄titudini cō-
mendare et hāc domū meā in eccle-
siā cōsecrāres **S**and⁹ autē vrbānus
corp⁹ eius in ēpos sepeliuit et do-
mū suā vt rogauerat in ecclesiā cōse-
crauit. **P**assa est autē circa annos
dñi. cccxiij. tpe impatoris alexādrī
Alibi tñ legit̄ q̄ passa est tpe marci
aurelij q̄ ip̄auit circa añū dñi. cccx.

De nomine

Clemēs dicit⁹ est a cleos qd̄
est glōria et mēs quasi glo-

riosa mens. **H**abuit enī mentē glo-
riosaqz seqz purgataqz ab omni sorde
ornatā omni virtute et decoratam
nūc omni felicitate. **N**el dicit⁹ a cle-
mentia. qz clemēs et misericors val-
de fuit **N**el sicut dicit⁹ in glosario.
Clemens iustus dulcis matur⁹ pi-
us **I**ustus in actiōe. dulcis i s̄mo-
ne. matur⁹ in cōuersatione. pius in
intētiōe **E**ius vitaz ip̄e in itnera-
rio inseruit. maxime vsqz ad illū lo-
cū in quo qualif beato petro in pō-
tificatu successit **C**etera ex eius ge-
stis que cōmuniē habentur sumunt̄.

De sancto Clemente episcopo

Clemens ep̄s ex nobili ro-
manoꝝ p̄apia ortus est.
Pater Faustian⁹ **M**ater
vero ei⁹ Matidiana nuncupata est
Habuitqz duos fr̄es quoz vnus
Faustin⁹. alter faust⁹ dicebat **C**uz
qz matidiana mater eius mira cor-
poris pulcritudine polleret frā vi-
ri sui libidinoso amoꝝe in eaz vehe-
menter exarsit **C**ū autē eā quotidie
molestaz et ip̄a sibi nullaten⁹ assen-
tire vellet viro qz suo hoc reuelare
timeret ne inter duos fr̄es inimicici-
as suscitaret. cogitauit p̄ aliq̄t tem-
pus se a p̄ria absentare donec illici-
tus amor cōquiesceret que aspectus
sue presentie inflāmaret **U**t at̄ hoc
a viro suo obtinere valeret. somniū
callidū cōfingit qd̄ in hunc modum
viro retulit dicens **E**cce quoddaz
mihi p̄ visum astitit numen. precipi-
ens vt cōfestim cū duob⁹ geminis
meis. scilicet Faustino ⁊ Fausto ab
vrbe discederem et tamdiu abessez

m m A